

Cvičení č. 3 - Veřejné výdaje, mandatorní výdaje

1. Veřejné politiky jako nástroje vlády

- Jaké znáte funkce vlády (státu)?
- Jaké veřejné politiky spojené s veřejnými výdaji znáte?
- Dokážete tyto veřejné politiky seřadit (např. dle funkcí vlády)?
 - V čem spočívá stabilizační funkce vlády?
 - Jsou výdaje na vysoké školství odrazem alokační nebo redistribuční funkce vlády?
 - Je dotace soukromému podniku (např. program „Kurzarbeit“) odrazem redistribuční funkce vlády?
- Má vláda i jiné nástroje dosahování svých cílů než jenom veřejné výdaje? (např. regulace, daňové výdaje, ...)

2. Jaká je cena veřejných politik?

(zde ve smyslu přímých nákladů VS, nikoliv ve smyslu distorze chování)

- Jaká je „cena“ veřejných politik v ČR (srovnání) – viz Eurostat (2020)
- Nominální náklady versus relativní vyjádření
- 42 % HDP – co vypovídá tento ukazatel, proč je dobrý a proč špatný (viz minulý seminář), je to moc nebo málo? Co srovnání s ostatními zeměmi? Existují nějaké limity či úskalí takových komparací?
- Historický vývoj veřejných výdajů
 - proč rostou (rostly)
 - identifikace příčin a faktorů
 - faktor technologické změny, demonstrační efekt, teorie prahových efektů, fiskální iluze, ...

3. Třídění veřejných výdajů

- Jaké možnosti třídění znáte nebo jste slyšeli?
- Rozpočtová skladba (vyhláška MF ČR) – viz MF ČR (2020)
 - Typy / druhy členění
 - Příklady: které kapitoly znáte, které jsou největší, které druhy výdajů dominují, na které odvětví jde nejvíce veřejných výdajů
- Dle úrovně vlády – obdoba konsolidačního třídění dle rozpočtové skladby
- COFOG – viz ČSÚ (2020), obdoba odvětvového třídění dle rozpočtové skladby
- Mandatorní x nemandatorní výdaje

4. Proč se zabývat mandatorními výdaji?

- Co jsou to mandatorní výdaje obecně, proč se vyjadřují, proč se začaly sledovat? Které veřejné výdaje byste hledali mezi mandatorními výdaji?
- Proč se vládám nedaří rychle snížit vládní deficit, co jim brání dramaticky snížit z roku na rok vládní výdaje? (odpověď na otázku není jednoduchá, nemá jenom jednu vrstvu, kterou chceme prezentovat. Opět viz první přednáška, kdy nabízíme možné odpovědi, se kterými nemusíte souhlasit, ale musíte být schopni zaujmout k nim stanoviska a obhájit si je)
 - Provázanost vládních agend – obtížně se škrtná
 - Vliv mezinárodních závazků a závazků plynoucích z národní legislativy
- Zajímají nás dva aspekty u mandatorních výdajů
 - Jejich současná výše – ideálně v poměru k celkovým výdajům nebo příjmům
 - Vývoj tohoto podílu v čase – pokud se dlouhodobě snižuje, nemusí být problém
- V čem je problém, pokud mandatorní výdaje dosahují např. 75 % veřejných příjmů a pokud tento podíl v čase roste? Pokuste se identifikovat následky vyplývající z této situace. Jak byste postupovali, pokud by podíl MV vůči VP byl příliš vysoký?

5. Referát: **Vliv pořádání OH na veřejné finance organizátorské země**

- Na základě ekonomických dat analyzujte dopady organizace OH (např. Londýn, Soči)
- Vyhodnoťte ekonomickou návratnost investic, vliv organizace OH na VEFI daných zemí v kontextu fáze ekonomického cyklu, ve kterém se země nacházela
- Jaké bylo zapojení soukromých investorů do projektu
- Identifikuje strategické cíle přínosů organizace OH a jejich naplnění
- Definujte hlavní prvky přínosů a hrozeb organizace OH pro danou zemi z hlediska VEFI

6. Referát: **Podpora rodin s dětmi**

- identifikujte jaké existují možnosti podpory rodin s dětmi (dávkové, daňové, jiné...)
- diskutujte jaké výhody a nevýhody jsou spojeny s jednotlivými nástroji podpory
- vyberte si dva státy a porovnejte, jaké nástroje pro podporu rodin s dětmi v dané zemi existují (nastavení nástrojů, dopad, finanční zátěž pro rozpočty atd.)
- zkuste zhodnotit, který ze států dle vás lépe a efektivněji podporuje rodiny s dětmi a proč

7. Doporučená literatura

- ČSÚ (2020). Výdaje vlády podle funkcí (COFOG) [online]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocnkavyber.gov_c
- Eurostat (2020). Total general government expenditure (tec00023) [online]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tec0023&language=en>
- MF ČR (2020) Úplné znění rozpočtové skladby se změnami podle devatenácté novely účinné od 1.ledna 2020 [online]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2002/vyhlaska-c-323-2002-sb-3461>
- Monitor (2020). [online]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>

8. Odkazy k prozkoumání

- Úřad vlády ČR (2020). Návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2021 a návrh usnesení vlády České republiky k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2021 a k návrhu střednědobého výhledu státního rozpočtu České republiky na léta 2022 a 2023 [online]. Dostupné z: < <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBS9H5YVA> >